

Festival rond componist Maxim Shalygin

'Ik wil iets ontdekken waar nog niemand geweest is'

Classical NOW! wijdt een festival aan de Haags-Oekraïense componist Maxim Shalygin. Ook gaat er een film over hem in première.

Door Frans van Hilten

Maxim Shalygin (1985) groeide op in Kamianske (voorheen Dniprodzerzhynsk) in Oekraïne, maar woont sinds 2010 in Den Haag. Classical NOW! eert zijn muziek met een tweedaags festival in de Paleiskerk. Het is de eerste keer dat Shalygin een evenement meemaakt waarbij de focus geheel op zijn eigen muziek ligt. "Een vreemd gevoel, maar ik voel me er ook wel thuis bij, thuis ben ik immers altijd omringd door mijn eigen muziek. Op het programma staat kamermuziek uit verschillende jaren. Het oudste stuk is een cyclus van negen preludes voor piano die ik heb geschreven tussen mijn zeventiende en negentiende. Dat is interessant om bij terug te komen; het was de eerste keer dat ik een grotere vorm vond voor mijn muziek dan stukjes van zeven of vijftien minuten."

Op het festival zingt mezzosopraan Ekaterina Levental twee liederencycli van Shalygin. "Over de ene heb ik tweeënhalve jaar gedaan, terwijl hij maar vijfendertig minuten duurt," verklaart de componist. "De andere heb ik geschreven toen ik net naar Nederland kwam. Dat was zo'n andere omgeving, muzikaal en mentaal, dat ik helemaal terug naar de basis ben gegaan om mezelf opnieuw te ontdekken."

Andriessen en Kylián

Maxim Shalygin zette aan het Koninklijk Conservatorium zijn in Kiev ingezette studie compositie voort en kreeg les van Cornelis de Bondt en Diederik Wagenaar. Maar het had weinig gescheeld of Shalygin was niet in Nederland, maar in Duitsland terechtgekomen. "Een vriend suggereerde in plaats daarvan naar Nederland te gaan, omdat hier meer aandacht voor moderne muziek is. Ook geef ik les in het Engels; Duits sprak ik niet. Ik koos voor Den Haag mede omdat Louis Andriessen op de docentenlijst stond, maar hij gaf allang geen les meer, alleen nog incidenteel een lezing! Toch vond ik Den Haag inspirerend. Ook omdat Jiří Kylián hier werkte. Ik wilde in de buurt zijn van wat hij maakte, er live naartoe kunnen. Ik vind zijn werk subtiel en ontroerend."

Recent is het filmportret van Shalygin 'Raising Waves', door regisseur Anastasiia Suprun-Zhyvdrova, in première gegaan. "Het is allemaal al

voór de oorlog gefilmd," zegt Shalygin. "De film is deel van een serie over vier Oekraïense componisten. Het leek ons leuk niet alleen hier te filmen, maar ook in Kamianske, waar ik opgroeide tot mijn achttiende. Ze hebben al mijn toenmalige docenten geïnterviewd. In het zomerhuisje van mijn familie hebben ze met mijn ouders gesproken. Maar het waren twee filmdagen in Oekraïne en zeven dagen in Nederland. We hebben gefilmd in mijn favoriete museum, het Kunstmuseum, en een boottocht gemaakt. Ze filmde ook mijn compositieproces. Vijf uur lang ging ik aan het werk met camera's om me heen. Het resultaat is grappig, want ik werkte aan een overgangsmoment waarin je de hele tijd dezelfde noot hoort."

Intuïtie

Shalygin zou graag meer westerse aandacht zien voor Oekraïense componisten als Silvestrov of Lunyov, maar of de oorlog daaraan bijdraagt, betwijfelt hij. "Wel zijn er natuurlijk Oekraïenars hierheen gekomen, zoals topianist Oekraïen Baryshevskiy die daardoor op het festival kan spelen. Er zijn veel geweldige kunstenaars uit Oekraïne gevlucht, ik hoop dat die zolang ze hier zijn

'Ik ben terug naar de basis gegaan om mezelf opnieuw te ontdekken'

de Oekraïense cultuur een stem kunnen geven en bouwen aan een langdurige culturele relatie tussen Europa en Oekraïne. Dat is voor Europa ook belangrijk. De muziek is daar zo anders. Meer geïnspireerd op intuïtie, waar de Europese zich meer op structuur baseert. Ook daarom vond ik de Nederlandse muziekcultuur interessant; die is vaak ook intuïtief. In het componeren vind ik het belangrijkste iets nieuws te ontdekken, ergens te zijn waar nog niemand geweest is. Er kan ook iets onbekends schuilen in iets wat je heel goed kent. Zelfs een simpel C-majeurakkoord kan goed klinken door wat eromheen zit. Dat is mijn manier van vernieuwen, niet zoals in de twintigste eeuw met nieuwe klanken, akkoorden en structuren."

Classical NOW!, Rondom Maxim Shalygin, zaterdag 25 en zondag 26 februari, 19.30 uur, Paleiskerk. Meer informatie en tickets: www.classicalnow.nl

Maxim Shalygin zou graag meer westerse aandacht zien voor Oekraïense componisten.

| Foto: Brendon Heinst